

2. Koniugacje czasownika w czasie teraźniejszym

Podstawową formą czasownika jest bezokolicznik. Czasownik ma też inne formy, np. formy osobowe. Formy osobowe mogą być w liczbie pojedynczej (ja *jestem*, ty *jestes*, on/ona/ono *jest*, pan/pani *jest*) i liczbie mnogiej (my *jestemy*, wy *jesteście*, oni/one *są*, państwo *są*). W języku polskim występują trzy schematy odmiany (koniugacje). Nazwy koniugacji pochodzą od pierwszej i drugiej osoby liczby pojedynczej.

I. KONIUGACJA -ę, -esz

		myć	czuć	pisać	
l. poj.	ja	myję	czuję	piszę	-ę
	ty	myjesz	czujesz	piszesz	-esz
	on/ona/ono pan/pani	myje	czuje	pisze	-e
l. mn.	my	myjemy	czujemy	piszemy	-emy
	wy	myjecie	czujecie	piszecie	-ecie
	oni/one państwo	myją	czują	piszą	-ą

Do koniugacji **-ę, -esz** należą takie czasowniki, jak: *pisać, myć (się), żyć, pić, brać* (ja *biorę*, ty *bierzesz*), *iść* (ja *idę*, ty *idziesz*), *jechać* (ja *jadę*, ty *jedziesz*), *chcieć* (ja *chcę*, ty *chcesz*), *móc* (ja *mogę*, ty *możesz*).

Formy osobowe czasami znacznie różnią się od formy bezokolicznika, dlatego ucząc się, warto zapamiętać pierwszą i drugą osobę liczby pojedynczej. Pozostałe formy osobowe można samodzielnie zrekonstruować, pamiętając, że pierwsza osoba liczby pojedynczej i trzecia osoba liczby mnogiej mają taki sam temat, np. (ja) *biorę* i (oni) *biorą*. Wszystkie inne osoby mają ten sam temat, co druga osoba liczby pojedynczej, np. (ty) *bierzesz*, (on) *bierze*, (my) *bierzemy*, (wy) *bierzecie*.

W czasownikach jednosylabowych, np. *myć, pić, czuć*, pomiędzy tematem a końcówką występuje dodatkowo głoska „j”.

Do tej koniugacji zaliczają się także czasowniki zakończone na **-ować**, np. *fotografować, mailować, kupować, malować, studiować, budować, dziękować, gotować, żartować, całować*.

W odmianie cząstka **-owa-** zamienia się w **-uj-**.

Do koniugacji **-ę, -esz** należą również czasowniki, których bezokolicznik kończy się na **-wać**, np. *dawać, dostawać, poznawać, szanować, zdawać*.

W odmianie cząstka **-wa-** zamienia się w **-j-**.

		fotografować	pracować	poznawać
l. poj.	ja	fotografuję	pracuję	poznaję
	ty	fotografujesz	pracujesz	poznajesz
	on/ona/ono pan/pani	fotografuje	pracuje	poznaje
l. mn.	my	fotografujemy	pracujemy	poznajemy
	wy	fotografujecie	pracujecie	poznajecie
	oni/one państwo	fotografują	pracują	poznają

II. KONIUGACJA -ę, -isz/-ysz

		mówić	lubić	marzyć	
l. poj.	ja	mówię	lubię	marzę	-ę
	ty	mówisz	lubisz	marzysz	-isz/-ysz
	on/ona/ono pan/pani	mówi	lubi	marzy	-i/-y
l. mn.	my	mówimy	lubimy	marzymy	-imy/-ymy
	wy	mówicie	lubicie	marzycie	-icie/-ycie
	oni/one państwo	mówią	lubią	marzą	-ą

Do koniugacji **-ę, -isz/-ysz** należą takie czasowniki, jak: *mówić, lubić, robić, płacić, myśleć, marzyć, tańczyć, tłumaczyć, słyszeć*.

III. KONIUGACJA -m, -sz

		mieszkać	mieć	
l. poj.	ja	mieszkam	mam	-m
	ty	mieszkaasz	masz	-sz
	on/ona/ono pan/pani	mieszka	ma	-∅
l. mn.	my	mieszkamy	mamy	-my
	wy	mieszkacie	macie	-cie
	oni/one państwo	mieszkają	mają	-ją

UWAGA! W trzeciej osobie liczby mnogiej pomiędzy tematem zakończonym na **-a** lub **-e** a końcówką wstawiamy dodatkowo spółgłoskę „j”, aby rozdzielić samogłoski.

Do koniugacji **-m, -sz** należą takie czasowniki, jak: *mieszkać, nazywać się, mieć* (ja *mam*, ty *masz*), *czytać, oglądać, znać, słuchać, szukać, pływać, otwierać, zamykać, rozmawiać, grać, pytać, przepraszać, umieć, słuchać*.

Niektóre czasowniki odmieniają się nieregularnie, np. *być, jeść, wiedzieć*.

		być	jeść	wiedzieć
l. poj.	ja	jestem	jem	wiem
	ty	jesteś	jesz	wiesz
	on/ona/ono pan/pani	jest	je	wie
l. mn.	my	jesteśmy	jemy	wiemy
	wy	jesteście	jecie	wiecie
	oni/one państwo	są	jedzą	wiedzą

Forma osobowa + bezokolicznik

Bardzo praktyczna jest konstrukcja: czasownik w formie osobowej + bezokolicznik. Spotkasz ją bardzo często, np. *planuję robić, lubię czytać, uczyć się mówić, chcę pić, umiem pisać*. W takiej konstrukcji drugi czasownik ma zawsze formę bezokolicznika.